

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1919 kl. 1/2 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning angående vissa ändringar i avlöningsstaten för riksgäldskontoret m. m.

I skrivelse till bankoutskottet den 20 mars 1919 hava fullmäktige i riksgäldskontoret gjort de framställningar om ändringar i avlöningsstaten för nämnda kontor, varom här nedan vidare förmåles:

»I en den 30 maj 1918 till bankoutskottet avlåten skrivelse hemställde fullmäktige om sådan ändring av bestämmelsen i § 32 avd. 2 d) i gällande reglemente för riksgäldskontoret, att fullmäktige måtte bemyndigas att till extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare i riksgäldskontoret samt till belöning för extra arbeten inom kontoret använda erforderligt belopp. Efter att hava erinrat om, att i de reglementen för riksgäldskontoret, som utfärdats av 1915, 1916 och 1917 års riksdagar, funnits föreskrivet, att fullmäktige skulle äga att för ifrågavarande ändamål använda ett förslagsanslag av 12,000 kronor årligen, anförde fullmäktige till stöd för sin berörda hemställan följande.

Då fullmäktige år 1915 avlåto framställning om höjning av ifrågavarande anslagsbelopp från förutvarande 11,000 till 12,000 kronor, voro i riksgäldskontoret anställda sammanlagt sju extra biträden, därav fyra manliga och tre kvinnliga. Under den därefter följande starka ökningen av arbetet inom riksgäldskontoret, särskilt å dess kamerala avdelning, hade de extra biträdenas antal måst hastigt ökas och utgjorde vid tiden för framställningens avgivande tjugufem, därav åtta manliga och sjutton kvinnliga. Till följd av såväl ökningen av biträdenas antal som ock den genom utbetalning av krigstidstillägg föranledda tillfälliga höjningen av deras avlöning hade ovanberörda förslagsanslag blivit alldeles otillräckligt och måst i mycket hög grad överskridas. Under år 1916 utbetalades från detsamma 23,637 kronor 21 öre och under år 1917 37,885 kronor 88 öre. Under år 1918 syntes beloppet komma att uppgå till minst 60,000 kronor. Vid anförda förhållanden

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 8 saml. 38 häft. (Nr 53—54.) 1

borde enligt fullmäktiges mening ifrågavarande bestämmelse i reglementet icke kvarstå oförändrad, och framhöllo fullmäktige, att, då det under rådande förhållanden vore svårt att beräkna vad som under ett kommande år kunde erfordras för den extra personalens avlöning, det lämpligaste syntes vara, att förevarande stadgande i reglementet formulerades i överensstämmelse med vad som gällde beträffande den extra personalen vid riksdagens hus, d. v. s. att fullmäktige för det ifrågavarande ändamålet skulle äga disponera erforderligt belopp.

Med anledning av denna fullmäktiges framställning uttalade bankoutskottet i skrivelse till fullmäktige av den 8 juni 1918, att av framställningen framginge, att antalet extra biträden, särskilt å riksgäldskontorets kamerala avdelning, högst avsevärt ökats och att kostnaderna härför nått en höjd, som icke syntes stå i rimligt förhållande till den år 1917 fastställda ordinarie avlöningsstaten för riksgäldskontoret. Utskottet, som icke ansåg sig då kunna yttra sig om, huruvida några inskränkningar skulle kunna äga rum, framhöll, att det ville synas utskottet som om anledning kunde föreligga att till ordinarie stat överflytta någon eller några av ifrågavarande extra befattningar. Då utskottet fann en närmare undersökning erforderlig i dessa avseenden liksom beträffande anslaget belopp, anhöll utskottet att vid 1919 års riksdag få emotse en sådan utredning jämte det förslag, som därav kunde föranledas.

Sedan den av bankoutskottet sålunda begärda utredningen nu blivit verkställd, få fullmäktige därmed framlägga resultatet av densamma.

I skrivelse till bankoutskottet av den 1 februari 1917 avgåvo fullmäktige förslag till omorganisation av riksgäldskontorets räkenskaps- och kassaavdelning och i sammanhang härmed även till inrättande av ett antal nya ordinarie tjänster å nämnda avdelning samt till lönerreglering för samtliga riksgäldskontorets tjänstemän och vaktmästare. Över denna framställning avgav utskottet den 19 maj 1917 utlåtande (nr 45), och blev utskottets däri gjorda hemställan sedermera av riksdagen bifallen.

Genom detta riksdagens beslut genomfördes en ny organisation av räkenskaps- och kassaavdelningen, varigenom densamma uppdelades på två skilda byråer, en kameral- och en revisionsbyrå. Inom förstnämnda byrå inrättades tre underavdelningar, räkenskapsavdelningen, obligations- och kupongavdelningen samt statskuldsboksavdelningen. Tillika uppfördes å riksgäldskontorets avlöningsstat två nya tjänster, av vilka en inom tredje och en inom andra lönegraden, samt två kvinnliga biträdesbefattningar. Vidare bemyndigades fullmäktige att, i avbidan på slutförandet av beslutad utredning angående ordnandet av riksdagens inre administrativa och ekonomiska angelägenheter, tills vidare förordna en tjänsteman inom andra graden mot en avlöning, icke överstigande vad enligt gällande stat tillkomme en motsvarande befattningshavare. Slutligen godkändes utskottets förslag till lönerreglering för riksgäldskontorets hela personal. Denna lönerreglering jämte inrättandet av ovannämnda nya tjänster medförde en ökning av de i stat upptagna avlöningarna från 57,400 kronor till 81,400 kronor.

Under de två år, som förflutit efter det fullmäktiges ovannämnda framställning avgavs, har riksgäldskontorets rörelse alltjämt ökats, och har ökningen varit jämförelsevis större än under de närmast föregående åren. Till följd därav hava, såsom jämväl framgår av fullmäktiges berörda skrivelse av den 30 maj 1918, extra arbetskrafter måst anlitas i mycket stor omfattning. Vid nyssnämnda tid-

punkt utgjorde, såsom i skrivelsen meddelades, antalet extra biträden tjugufem, därav åtta manliga och sjutton kvinnliga. Sedan dess har antalet ytterligare stigit och utgör nu tjuguatta, därav åtta manliga och tjugu kvinnliga, vilka samtliga hava stadigvarande sysselsättning i riksgäldskontoret. Därjämte äro för arbete huvudsakligen med det år 1918 emitterade premieobligationslånet anställda tillfälliga biträden till ett antal, som för närvarande uppgår till tjugu, därav två manliga och aderton kvinnliga. Till jämförelse må nämnas, att de ordinare tjänstemännens och kvinnliga biträdenas antal är sammanlagt sexton. Kostnaderna för avlöning av extra personal under åren 1916—1917 finnas angivna i ovan återopade skrivelse, av den 30 maj 1918. För år 1918 hava samma kostnader uppgått till 76,776 kronor 23 öre. I detta belopp, liksom i de för åren 1916 och 1917 angivna, är medräknad avlöning till extra vaktmästare, men däremot ej den med anledning av premielånet anställda extra tillfälliga personalens avlöning, vilken till en del bestrides av inflytande avgifter för förvaring av premieobligationer och i övrigt av förslagsanslaget till kontorexponser, inlösningsprovisioner och andra omkostnader för statsskulden.

I likhet med bankoutskottet finna fullmäktige skäl föreligga att vidtaga åtgärder för undanröjande av det missförhållande, som på grund av arbetets hastiga ökning kommit att bliva rådande i fråga om antalet av den extra personalen i riksgäldskontoret i förhållande till de ordinarie befattningshavarna. Någon minskning av den stadigvarande anställda extra personalen kan enligt fullmäktiges mening icke ifrågakomma. För arbetets jämna gång skulle det tvärtom vara önskvärt att ytterligare något öka denna personals storlek, ehuru detta med hänsyn till lokalförhållandena för närvarande knappast låter sig göra. Den med anledning av premielånet tillfälligt anställda personalen torde däremot efter hand kunna väsentligt nedbringas. Vid ovannämnda förhållande kan en bättre proportion mellan ordinarie och extra arbetskrafter ej åvägabringas på annat sätt än genom uppförande av ett antal nya tjänster å riksgäldskontorets stat. Såsom nedan kommer att visas, tala även starka sakliga skäl för en förstärkning av riksgäldskontorets ordinarie arbetskrafter vad beträffar såväl kansliet som kameralbyrån och revisionsbyrån.

Fullmäktige övergå då först till att behandla förhållandena å kansliet.

I sin förut omnämnda skrivelse av den 1 februari 1917 uttalade fullmäktige beträffande kansliet, att ökningen av dess arbete visserligen varit betydlig och föranlett anställande av en kvinnlig korrespondent och juridiskt bildad amanuens, men att fullmäktige likväl ej för det dåvarande funne någon ny ordinarie befattning därstädes vara erforderlig. Förhållandena hava emellertid under den tid, som där-
 efter förflutit, så förändrats, att ett förstärkande av kansliets ordinarie arbetskrafter nu måste anses oundgängligt.

Riksgäldskon-
 torets kansli.

Ökningen av kanslipersonalens arbete har i främsta rummet hänfört sig till de göromål, som åligga riksgäldssekreteraren. Dennes viktigaste göromål bestå i beredandet till föredragning av inkommande ärenden, uppsättandet av skrivelser och utlåtanden, verkställande av utredningar samt förandet av protokoll vid fullmäktiges sammankomster m. m. Nedanstående sammanställning rörande sidantalet i det renskrivna exemplaret av riksgäldskontorets allmänna och läneprotokoll jämte till det förra hörande registratur under de senaste tio åren torde giva en god föreställning om ökningen av riksgäldssekreterarens arbetsbörda.

År	A n t a l s i d o r			Summa
	Allmänna prot.	Låne- prot.	Registra- tur.	
1909	424	201	167	789
1910	440	154	200	794
1911	452	178	209	839
1912	532	122	219	873
1913	530	159	244	933
1914	600	174	258	1,032
1915	610	221	270	1,101
1916	720	204	286	1,210
1917	826	193	460	1,479
1918	871	324	474	1,669

Vidare förtjänar framhållas, att riksgäldssekreteraren, vilken tillika är riksgäldskontorets ombudsman, under de senaste åren erhållit en ny arbetsuppgift, nämligen att biträda statsskuldbokavdelningen med handläggningen av juridiska frågor, såsom granskning av arvsförfaranden, överlåtelser av inskrivna fordringar m. m., samt att i övrigt tillhandagå nämnda avdelning med råd och anvisningar rörande tillämpningen av det år 1918 utfärdade nya reglementet för den svenska statsskuldboken. Ifrågakvarande arbete kräver redan nu ej ringa tid och kommer säkerligen, sedan fullmäktige medgivit inskrivning i statsskuldboken av obligationer, tillhörande det år 1918 upptagna premiälånet, att efter hand bliva än mera omfattande.

Den inträdda ökningen av de göromål, som enligt tjänstgöringsordningen åligga riksgäldssekreteraren, har medfört att han ej ensam kunnat medhinna desamma. Till följd av svårigheten att erhålla kompetenta extra arbetskrafter för biträde åt riksgäldssekreteraren hava en avsevärd del av hans göromål måst överflyttas till den andre ordinarie tjänstemannen å kansliet, registratören och kanslisten. Bland de göromål, vid vilkas fullgörande denne under senare år biträtt riksgäldssekreteraren, må nämnas följande: verkställande av utredningar och uppsättande av promemorior i ärenden, som handläggas av fullmäktige och deras deputerade, uppsättande av skrivelser till bankoutskottet och utlåtande i anledning av remisser från Kungl. Maj:t, förändring av riksgäldskontorets utgifts- och anteckningsbok, granskning av ingivna handlingar för lyftning av järnvägsån samt uppsättande av fullmäktiges berättelser till riksdagen och statsrevisorerna. Den nuvarande innehavaren av registratorstjänsten har även, allt sedan han år 1900 tillträdde samma tjänst, till alla största delen ombesörjt riksgäldskontorets utländska korrespondens, ett arbete, vilket dessförinnan ingick i sekreterarens åligganden. Å andra sidan hava — fränsett den utländska korrespondensen — den övervägande delen av de göromål, som enligt gällande tjänstgöringsordning tillhöra registratorstjänsten, måst överflyttas till extra arbetskrafter; så t. ex. diarieföring, registrering av fullmäktiges protokoll, expedierande av avgående post ävensom, med vissa undantag, de med vården av riksdagstrycket förenade göromålen.

Den förskjutning av arbetsfördelningen å kansliet, som sålunda ägt rum och vilken för registratorn medfört ett arbete av alltmera kvalificerad art, bör enligt

fullmäktiges mening föranleda till en uppflyttning av hans befattning till en högre lönegrad, liksom i sammanhang härmed tjänstens benämning torde böra förändras till närmare överensstämmelse med det arbete, dess innehavare numera har att fullgöra. Med avseende härå vilja fullmäktige föreslå, att ifrågavarande tjänst innehavares avlöning sättes lika med den, som utgår till tredje gradens tjänstemän i riksgäldskontoret, nämligen lön 4,300 kronor och tjänstgöringspenningar 2,100 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring. Begynnelseavlöningen skulle då bli 6,400 kronor och slutavlöningen 7,400 kronor. Såsom lämplig benämning å tjänsten vilja fullmäktige föreslå *sekreterare*. Med hänsyn till den långa tid, varunder innehavaren av registratorstjänsten H. Ekedahl till väsentlig del varit sysselsatt med ifrågavarande mera kvalificerade arbete, synes det fullmäktige billigt, att, därest tjänsten förändras på sätt fullmäktige ifrågasatt, innehavaren berättigas att omedelbart komma i åtnjutande av *ett* ålderstillägg å den förhöjda avlöningen.

Förutom den betydande stegring i riksgäldssekreterarens arbetsbörda, som under de senast förflutna åren ägt rum, har den alltjämt fortgående utvecklingen av riksgäldskontorets rörelse även medfört en avsevärd ökning av kansligöromålen i allmänhet. Antalet diarieförda ärenden och ankomna brev utvisar sålunda en ej obetydlig stegring. Den ovan påvisade ökningen av protokollens omfång har givetvis föranlett ökat arbete med utarbetandet av register till desamma. Vidare må även erinras att uppsättandet av föredragnings- och bordlägningslistor, kollationering av de utskrivna protokollsexemplaren ävensom expeditiöns göromålen i allmänhet numera taga betydligt mera tid och arbete i anspråk än tillförne.

Såsom ovan är nämnt, har det visat sig nödvändigt att överflytta största delen av registratorn enligt tjänstgöringsordningen åliggande göromål från denne till extra personal. Denna omständighet jämte den allmänna ökningen av kansligöromålen har medfört nödvändigheten att å kansliet i stor utsträckning anlita extra arbetskrafter. Såsom biträde åt registratorn har sedan gammalt varit anställd en amanuens med en arbetstid av cirka två timmar dagligen. Dennes åliggande bestå huvudsakligen i utarbetandet och renskrivningen av registren till fullmäktiges allmänna och läneprotokoll, förande av matrikel över personalen i riksgäldskontoret och vid riksdagens hus ävensom kollationeringsarbete, varjämte han biträder med utredningar, uppsättning av promemorior m. m. Sedan i september 1916 finnes å kansliet ytterligare anställd en amanuens med domareutbildning — jämväl med en arbetstid av cirka två timmar dagligen — vilken, bland annat biträder riksgäldssekreteraren vid uppsättningen av protokollen samt handläggningen av vissa ärenden, som tillkomma honom i egenskap av ombudsman. Den övriga extra personalen å kansliet utgöres av två kvinnliga biträden. Det ena av dessa biträden, som avlagt filosofie magisterexamen i främmande språk, biträder vid utskrivning av utländska brev samt uppsätter även in- och utländska brev av enklare innehåll. Härjämte sysselsattes hon med förande av diarium och brevbok, uppsättande av föredragningslistor, expedierandet av avgående post m. fl. registratorstjänsten tillhörande göromål ävensom, i den mån tiden medgiver, med renskrivnings- och kollationeringsarbete. Hennes arbetstid är lika med de ordinarie kvinnliga biträdenas. Det andra å kansliet anställda kvinnliga biträdet har alltsedan år 1881 verkställt renskrivningen av riksgäldskontorets protokoll med tillhörande registratur och fullgör fortfarande detta arbete jämte andra renskrivnings- och kollationeringsgöromål. Hennes dagliga arbetstid växlar mellan fyra och sex timmar.

Under det att antalet ordinarie tjänstinnehavare å riksgäldskontorets kansli endast äro två, äro sålunda fyra extra befattningshavare anställda därstädes. Detta förhållande har sedan lång tid tillbaka vållat ej ringa olägenhet, särskilt under de tider av året, då de ordinarie tjänstemännen åtnjutit semester eller tjänstledighet. För undvikande av dessa olägenheter, vilka givetvis framtråda allt starkare i den mån kansliets arbetsbörda ökas, är det enligt fullmäktiges mening nödvändigt att inrätta en ny ordinarie tjänst, vars innehavare huvudsakligen skulle hava att fullgöra vanliga registratorsgöromål ävensom ombesörja den inländska korrespondensen samt biträda med uppsättande av protokollen m. m. Dessutom skulle vården av riksdagstrycket överflyttas till honom, varjämte han i allmänhet skulle hava att biträda de övriga ordinarie tjänstemännen. Då de rena registratorsgöromålen torde komma att kräva endast en mindre del av tjänstgöringstiden, synes det knappast befogat att benämna tjänstens innehavare registrator, utan vilja fullmäktige föreslå benämningen *notarie*. I samband med inrättande av denna nya tjänst kan den senare av de förut omnämnda amanuensbefattningarna indragas. Däremot torde det vara nödvändigt att bibehålla den förra, särskilt i betraktande därav, att innehavaren av den ifrågasatta nya tjänsten ej torde kunna ensam medhinna göromålen med riksdagstrycket, vilka beräknas kräva en tid av omkring två timmar dagligen. Därest, såsom sannolikt är, riksgäldskontorets kansli framdeles kommer att befrias från ifrågavarande göromål, torde indragning av även den andra amanuens-tjänsten kunna ske.

För arbetets behöriga gång är det av vikt att innehavaren av den nya tjänsten äger erforderlig kompetens — juridisk examen och helst även domareutbildning — för att kunna under semester och tjänstledighet vikariera för de båda övriga tjänstemännen å kansliet. Vid sådant förhållande synes hans avlöning ej kunna sättas lägre än den som enligt gällande stat utgår för tjänst inom andra lönegraden nämligen lön 3,200 kronor, tjänstgöringspenningar 1,600 kronor samt två ålderstillägg till lönen, vardera å 500 kronor, efter respektive fem och tio års tjänstgöring.

Då behovet av ett kvinnligt biträde å kansliet med förmåga att utföra arbete av mera kvalificerad art visat sig vara stadigvarande, torde även en dylik befattning böra uppföras å ordinarie stat. De göromål, som skulle tillkomma denna befattnings innehavare, bleve i huvudsak desamma, som nu utföras av det först nämnda av de två extra biträdena. Då göromålen kräva god språklig utbildning och i övrigt åtminstone delvis äro av rätt krävande art, bör avlöningen sättas lika med den, som utgår till riksgäldskontorets kvinnliga biträden av högre grad, d. v. s. för närvarande lön 1,250 kronor, tjänstgöringspenningar 750 kronor samt två ålderstillägg, vardera å 200 kronor efter fem, respektive tio års tjänstgöring. Därest den högre avlöning, som enligt innevarande riksdags beslut skall från och med år 1920 utgå till vissa i statsförvaltningen anställda kvinnliga biträden, kommer att tillerkännas även riksgäldskontorets kvinnliga biträden — varom fullmäktige komma att avlåta särskild framställning — bör förhöjningen givetvis gälla jämväl nu ifrågavarande biträde, vars avlöningsförmåner i så fall skulle bliva lön 1,700 kronor och tjänstgöringspenningar 700 kronor, jämte tre ålderstillägg, vart och ett å 200 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år. Begynnelseavlöningen skulle sålunda bliva 2,400 kronor och slutavlöningen 3,000 kronor. Då emellertid det kvinnliga biträde, fru Selma Strömbom, född Westerlund, som sedan september

1915 innehar anställning å kansliet för att biträda med utländsk brevväxling m. m., redan uppbär ett till 2,600 kronor uppgående årligt arvode — krigstidstillägget oberäknat — torde, i händelse hon befordras till ordinarie biträde av högre grad, hennes avlöningsförmåner även därefter få förbliva oförändrade och hon sålunda berättigas att såsom personligt lönetillägg uppbära skillnaden mellan sistnämnda belopp och de löneförmåner, som enligt avlöningsstaten tillkomma henne.

Härefter övergå fullmäktige att behandla förhållandena å kameralbyrån och revisionsbyrån.

I ännu högre grad än å kansliet har, såsom framgår av det förut sagda, arbetsbördan under de senaste åren ökats å nämnda byråer. Denna ökning har gjort sig särskilt kännbar för vissa av de högre tjänstemännen — nämligen riksgäldskommissarien, förste revisorn och föreståndaren för statsskuld bokavdelningen.

Riksgäldskommissariens huvuduppgifter äro dels att i egenskap av föreståndare för kameralbyrån ordna och leda arbetet å byråns olika avdelningar, dels ock att såsom omedelbar ledare av en av dessa avdelningar, *räkenskapsavdelningen*, ansvara för och till stor del själv handhava arbetet med riksgäldskontorets omfattande bokföring och vad därmed äger samband. Riksgäldskommissariens tid tages emellertid numera i så hög grad i anspråk för den förra av nämnda huvuduppgifter, att han ej längre kan medhinna att ägna den tid, som behöves, åt den sistnämnda, ej mindre viktiga uppgiften.

I egenskap av föreståndare för räkenskapsavdelningen äger riksgäldskommissarien till sitt biträde en kammarskrivare, ett kvinnligt biträde av högre grad samt ett för visst bokföringsarbete anställt extra kvinnligt biträde. Dessa arbetskrafter äro numera otillräckliga. Ett utökande av avdelningens extra personal skulle ej medföra nödig lättnad för riksgäldskommissarien, då de arbetsuppgifter, för vilkas utförande denne är i behov av ytterligare biträde, äro av den art, att de kräva en person med mera erfarenhet och moget omdöme. Vid sådant förhållande är det enligt fullmäktiges uppfattning nödvändigt att inrätta en ny ordinarie tjänst å räkenskapsavdelningen. Med hänsyn till de krav, som måste ställas på innehavaren av densamma, synes han böra erhålla samma förmåner, som tillkomma befattningshavare av andra tjänstegraden och lämpligen benämnas *förste bokhållare*. Den nye befattningshavarens huvudsakliga uppgifter skulle bliva att biträda riksgäldskommissarien med det löpande arbetet å räkenskapsavdelningen, föra vissa specialräkenskaper, uppgöra de avslutningar och rapporter, som månatligen skola upprättas, ävensom vara riksgäldskommissarien behjälplig med avslutandet av riksgäldskontorets huvudbok. Härjämte skulle det åligga ifrågavarande befattningshavare att lämna biträde med de utredningar och bearbetningar av räkenskapsmaterialet, som krävas för de förslagsberäkningar rörande riksgäldskontorets inkomster och utgifter, vilka skola av fullmäktige i december månad varje år avgivas till finansministern för uppgörandet av finansplanen samt vid slutet av riksdagen till statsutskottet i och för budgetens uppgörande. Med hänsyn till den stora roll, länestaten numera spelar i budgeten, har uppgörandet av ifrågavarande beräkningar blivit en synnerligen omfattande och invecklad uppgift.

Utöver nu nämnda göromål synes även en aman arbetsuppgift lämpligen kunna åläggas den ifrågavarande nya befattningshavaren, nämligen utförandet av

Kameral-
byrån.

visst statistiskt arbete rörande upplåningen och statsskuldens förvaltning m. m. Bristen på en sådan statistik har länge förnummits, och under de senaste åren med dess forcerade arbete å riksgäldskontorets verksamhetsområde allt mer gjort sig gällande. Med skäl kan anmärkas, att den viktiga gren av statsförvaltningen, som riksgäldskontoret handhaver, är på ett synnerligen svagt sätt representerad inom finansstatistiken. De utdrag av riksgäldskontorets huvudbok, som årligen offentliggöras, äro för en större allmänhet föga vägledande. Ej minst med hänsyn till främjandet av statskrediten torde publicerandet av i överskådlig form uppställda uppgifter rörande statsskulden och dess förvaltning vara synnerligen önskvärdt. Det ovannämnda utdraget ur riksgäldskontorets huvudbok torde därvid lämpligen böra ersättas med en riksgäldkontorets årsbok. Det huvudsakliga arbetet med utarbetandet av nämnda publikation torde lämpligen kunna anförtros åt här ifrågavarande befattningshavare.

Även ur en annan synpunkt kommer en ny befattning av ifrågasatt art att bliva av betydelse. Det har nämligen visat sig i hög grad behöfligt, att, då riksgäldskommissarien på grund av semester eller av annan anledning själv ej bestrider sin tjänst, tillgång finnes till en tjänsteman, som på grund av sin ställning såsom riksgäldkommissariens särskilde medhjälpare å räkenskapsavdelningen kan bidra till uppehållande av nödig kontinuitet i arbetet.

Jämlikt 1917 års riksdags beslut utgöres den ordinarie personalen å *kameralbyråns statsskuldboksavdelning* av en tjänsteman i tredje graden (kamrerare), avdelningens föreståndare, en tjänsteman i andra graden (revisor) och ett kvinnligt biträde av lägre grad. Vid den tidpunkt, då dessa tjänster inrättades, hade inskrivningarna i statsskuldboken ännu ej nått ett sammanlagt belopp av 100 miljoner kronor. Numera uppgå de till inemot 200 miljoner kronor, fördelade på över 6,000 skilda inskrivningar och motsvarande över 18 procent av riksgäldskontorets hela obligationsskuld. Det inskrivna beloppet har sålunda på två år ungefärligen fördubblats. Härvid är premieobligationslånet ej medräknat. För detta har en särskild statsskuldbok upplagts, vari hittills verkställt ej mindre än omkring 32,000 inskrivningar av sammanlagt 90,000 premieobligationer.

Den huvudsakliga uppgift, som åligger föreståndaren för nu ifrågavarande avdelning, är att ansvara för statsskuldbokens riktighet och de emottagna värdehandlingarnas betryggande förvaring ävensom för likviderandet i behörig tid och till behöriga personer av å inskrivna belopp förfallande räntor. Härjämte har han att övervaka utlottning av deponerade obligationer samt ansvara för i anledning därav erforderliga utbetalningar. Vid sidan av dessa ansvarsfulla uppgifter har föreståndaren jämväl att handlägga en stor mängd andra å avdelningen förekommande göromål. På grund av den ovan påvisade hastiga utvecklingen av statsskuldboksväsendet medger emellertid tiden honom numera ej att själv utföra alla sina åligganden. Han har därför måst överlämna en stor del av dem till sin närmaste man, revisorn, vilkens göromål i stället i ej ringa omfattning övertagits av det ordinarie kvinnliga biträdet. Arbetsökningen — även bortsett från premielånet — har medfört nödvändigheten att i stor utsträckning å avdelningen anlita extra personal, vilken för närvarande utgöres av ett manligt och sex kvinnliga biträden. För premielånet äro därjämte å avdelningen anställda ej mindre än tio extra biträden. Även om arbetet med premielånet efter hand kommer att väsentligen minskas för att så småningom efter kanske 12 till 15 år helt upphöra, torde man vara

berättigad antaga, att den arbetsminskning — som därigenom inträder — kommer att väsentligen motvägas av statsskuldboksväsendets raskt fortgående allmänna utveckling. Det är sålunda utom fråga, att å statsskuldboksavdelningen kommer att förefinnas ett stadigvarande behov av en ej obetydlig personal. Vid sådant förhållande synes det erforderligt, att den ordinarie personalen därstädes väsentligen utökas; och vilja fullmäktige i sådant avseende för närvarande föreslå, att i staten uppföres en tjänst i första lönegraden (kammarskrivare) och två kvinnliga biträdesbefattningar av lägre grad.

De ordinarie befattningshavarna å kammalbyråns *obligations och kupongavdelning* äro en tjänsteman i tredje graden (kamrerare), avdelningens föreståndare, en tjänsteman i första graden (kammarskrivare), samt två kvinnliga biträden, ett av högre och ett av lägre grad. Å avdelningen kontrolleras och bokföras alla inlösta obligationer och räntekuponger samt utbetalda statsskuldboksräntor, varjämte alla nyförfärdigade obligationer och kuponger där granskas och redovisas m. m. Med varje nytt statslån växer givetvis avdelningens arbete. Såsom förut omnämnts, äro omkring 18 procent av riksgäldskontorets obligationsskuld i sin helhet för närvarande utgörande 1,087 miljoner kronor, inskrivna i statsskuldboken. Räntan å återstoden av skulden betalas mot halvårsvis förfallande kuponger. De omfattande arbetsuppgifter, som sålunda åligga ifrågakvarande avdelning, kräva en talrik extra personal, i det att sex till åtta kvinnliga biträden äro därstädes stadigvarande sysselsatta med kuponggranskningsarbete m. m. Under sådana förhållanden synes det fullmäktige erforderligt att, till ernående av bättre proportion mellan ordinarie och extra arbetskrafter å avdelningen, åtminstone två extra biträden överflyttas på ordinarie stat såsom kvinnliga biträden av lägre grad.

Å *revisionsbyrån* finnas för närvarande två ordinarie tjänstemän, nämligen en förste revisor (byråns föreståndare) och en tjänsteman i andra graden (revisor). Å byrån sysselsättas därjämte två manliga extra biträden; och anlitas kvinnliga biträden i mån av behov.

*Revisions-
byrån.*

Förste revisorns huvuduppgift är att granska alla anordningars överensstämmelse med reglementets föreskrifter och fullmäktiges protokoll eller andra handlingar, varå åtgärden grundar sig, samt att kontrollera övriga verifikationer, primärbokföringen, månadsboksluten och generalbokslutet. Av riksgäldskommisariens uppgjorda beräkningar, sammanställningar och rapporter böra ävenledes, så vitt möjligt, av förste revisorn kontrolleras. Därjämte åligger honom den viktiga uppgiften att kontrollera, att i kassan inlösta obligationer och kuponger samt statsskuldboksräntor bliva vederbörligen redovisade.

Givetvis har den allmänna stegringen under de senaste åren av riksgäldskontorets arbetsbörda även i hög grad ökat arbetet å revisionsbyrån; och någon lättnad för framtiden i detta hänseende lär icke vara att förvänta. Då sålunda någon minskning av den å byrån arbetande extra personalen ej torde kunna ifrågakomma, synes fullmäktige erforderligt, att en av ovannämnda extra tjänstemän överflyttas å ordinarie stat och att för sådant ändamål en befattning i första lönegraden (kammarskrivare) inrättas å revisionsbyrån.

Antalet ordinarie tjänstemän och kvinnliga biträden i riksgäldskontoret är, såsom förut nämnts, för närvarande sexton. Genom de nu föreslagna nya tjänsterna skulle antalet ökas till tjugofem. Fördelningen av dessa befattningshavare

på de olika graderna skulle bliva följande: två i fjärde graden och en i grad mellan fjärde och tredje, tre i tredje graden, fem i andra graden, fem i första graden samt tre kvinnliga biträden i högre grad och sex av lägre grad. Riksgäldskontorets stat, som med nuvarande avlöningsbelopp slutar på en summa av 81,400 kronor, skulle genom de nya tjänsternas inrättande ökas med 26,000 kronor till 107,400 kronor.

Beträffande den tidpunkt, från vilken av fullmäktige här ovan ifrågasatta förändringar böra träda i kraft, vilja fullmäktige hemställa, att densamma bestämmes till den 1 juli innevarande år. Såsom fullmäktige i det föregående påvisat, hava till följd av den starka ökningen av arbetet inom riksgäldskontoret en mängd av de göromål, som förut utfördes av ordinarie personal, måst överflyttas till extra ordinarie tjänstemän och kvinnliga extra biträden. Då det är givet, att detta icke är till fördel för arbetet, böra de ifrågasatta nya tjänsterna komma till stånd utan dröjsmål. Ifrågavarande extra personal måste därjämte anses hava berättigade anspråk att ej blott i avseende på arbetet utan även vad beträffar löneförmåner och tjänsteställning i övrigt bliva snarast möjligt likställd med ordinarie befattningshavare.

Angående
anslaget till
e. o. tjänste-
män och
vaktmästare
m. m.

Såsom förut nämnts, har under år 1918 från förslagsanslaget å 12,000 kronor till arvoden åt extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare m. m. utgått ej mindre än 76,776 kronor 23 öre. Beloppet torde, med den nu stadigvarande anställda extra personalen, komma att ytterligare ökas under innevarande år. Då såväl grundarvoden som krigstidstillägg bestridas från samma anslag och storleken av nämnda tillägg är beroende av riksdagens beslut, kan emellertid det belopp, som kommer att krävas för innevarande år, ej med någon säkerhet beräknas. Under förutsättning, att riksdagen beslutar inrättandet av de föreslagna nya tjänsterna och att beslutet träder i kraft den 1 juli innevarande år, kommer någon minskning i kraven å förslagsanslaget i fråga att redan under innevarande år göra sig gällande. Ifrågavarande minskning kan med de nuvarande avlöningsförhållandena uppskattas till omkring 25,000 kronor för år räknat. Härav framgår att även med de nya ordinarie tjänsterna förberörda anslag kommer att i mycket hög grad överskridas. Då vid sådant förhållande ej synes vara lämpligt, att bestämmelsen i reglementets § 32 avd. 2 d) kvarstår oförändrad, anse sig fullmäktige böra vidhålla sin i förut omförmälda skrivelse till bankoutskottet av den 30 maj 1918 uttalade mening, att, med hänsyn till den under rådande förhållanden mycket stora svårigheten att beräkna vad som erfordras till den extra personalens avlöning, det lämpligaste är, att fullmäktige i riksgäldskontoret bemyndigas att för sagda ändamål använda erforderligt belopp. Mom. d) och e) i avd. 2 av § 32 skulle då kunna sammanslås och formuleras på följande sätt: »till arvoden åt extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare i riksgäldskontoret samt till belöning för extra arbeten inom kontoret ävensom till arvoden åt extra personal vid riksdagens hus äga fullmäktige använda erforderligt belopp».

Därest bankoutskottet skulle finna lämpligare, att, såsom hittills, för varje år bestämmes ett visst belopp för ifrågavarande ändamål, synes detsamma för år 1920 i varje fall ej böra sättas lägre än till 60,000 kronor.

Med åberopande av vad ovan blivit anfört få fullmäktige sålunda hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen besluta:

A. 1:o) att nuvarande registrators- och kanslisttjänsten förändras till en sekreteraretjänst med avlöningsförmåner till de för tredje lönegraden bestämda belopp;

2:o) att innehavaren av förstnämnda tjänst, registratorn H. N. Ekedahl, berättigas att omedelbart efter det han tillträtt befattningen såsom sekreterare uppbära ett ålderstillägg inom berörda lönegrad;

3:o) att inom riksgäldskontorets kansli inrättas en notarietjänst med de för andra lönegraden bestämda avlöningsförmåner;

4:o) att inom riksgäldskontorets kameralbyrå inrättas två nya ordinarie tjänster, varav en i andra lönegraden (förste bokhållare) och en i första lönegraden (kammarskrivare) samt inom revisionsbyrån en ny tjänst i första lönegraden (kammarskrivare);

5:o) att å riksgäldskontorets stat uppföras fem nya kvinnliga biträdesbefattningar, varav en av högre grad och fyra av lägre grad;

6:o) att avlöningen för sekreteraretjänsten ävensom för de ovan omnämnda nya tjänsterna och kvinnliga biträdesbefattningarna skall utgå från och med den 1 juli 1919 och från samma tidpunkt uppföras i riksgäldskontorets avlöningsstat;

7:o) att fru Selma Strömbom, född Vesterlund, därest hon befordras till kvinnligt biträde av högre grad, måtte berättigas, att såsom personligt lönetillägg uppbära skillnaden mellan hennes nuvarande årsarvode, 2,600 kronor, och det avlöningsbelopp, som enligt stat utgår till förenämnda befattningshavare; samt

B. att mom. d) och e) i § 32 avdelning 2 i riksgäldskontorets reglemente sammanslås och erhålla följande lydelse:

d) till arvoden åt extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare i riksgäldskontoret samt till avlöning för extra arbete inom kontoret ävensom till arvoden åt extra personal vid riksdagens hus äga fullmäktige använda erforderligt belopp.»

På de av fullmäktige anförda skäl anser även utskottet, att åtgärder böra snarast möjligt vidtagas för att undanröja de missförhållanden, som på grund av arbetets hastiga ökning blivit rådande i fråga om antalet av den extra personalen i riksgäldskontoret i förhållande till de ordinarie befattningshavarna. Utskottet har därför icke något att erinra mot fullmäktiges förslag om uppförande av vissa nya tjänster på ordinarie stat. Även synas goda skäl föreligga för en förstärkning av de ordinarie arbetskrafterna på sätt fullmäktige föreslagit.

Utskottet.

Vad först kansliet beträffar har föreslagits, att den nuvarande registrators- och kanslisttjänsten uppflyttas till tredje graden med benämning sekreterare för dess innehavare. Då de göromål, som varit förenade med förstnämnda befattning, kunna sägas vara av mera kvalificerad art, har utskottet funnit sig böra tillstyrka fullmäktiges förslag i denna del, och anser sig utskottet jämväl böra förorda förslaget att innehavaren av den nya tjänsten i tredje graden må omedelbart tillgodoräkna sig ett ålderstillägg, då han i själva verket under flera år utfört sekreterargöromål. Utskottet har heller icke haft något att erinra mot, att på kansliet inrättas en notariebefattning, och torde med hänsyn

till den kompetens, som bör fordras av innehavaren av densamma, hans avlöning icke böra sättas lägre än den, som enligt gällande stat utgår för tjänst inom andra graden.

Vidare synes det utskottet vara lämpligt, att, såsom fullmäktige föreslagit, ett kvinnligt biträde å kansliet uppföres å ordinarie stat med därför angivna avlöningsförmåner.

Vidkommande härefter de föreslagna nya befattningarna å kameralbyrån och revisionsbyrån, torde dessa vara väl motiverade, varför utskottet anser sig böra tillstyrka fullmäktiges förslag härutinnan.

Fullmäktige hava föreslagit, att förändringarna i avlöningsstaten skola tillämpas från och med den 1 juli 1919. I konsekvens med tidigare riksdagsbeslut lära emellertid de föreslagna ändringarna böra tillämpas först från och med nästkommande års början. Med hänsyn till den väsentligt ökade arbetsbördan på kameralbyrån torde emellertid fullmäktige böra bemyndigas att från och med den 1 nästkommande juli till årets slut förordna en tjänsteman i andra graden å nämnda byrå, mot en avlöning, icke överstigande vad enligt gällande stat tillkommer en motsvarande befattningshavare.

Beträffande slutligen fullmäktiges förslag angående förändrad lydelse av mom. d) i § 32 avd. 2 i riksgäldskontorets reglemente, avseende anslaget till arvoden åt extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare m. m., har det syntts lämpligast, att visst belopp bestämmes för år, och har utskottet för år 1920 ansett sig böra tillstyrka det av fullmäktige föreslagna beloppet 60,000 kronor att utgå såsom förslagsanslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, i anledning av fullmäktigas förevarande framställning, må

A. besluta,

1:o) att den nuvarande registrators- och kanslistjänsten i riksgäldskontoret må förändras till en sekreterartjänst med avlöningsförmåner till de för tredje lönegraden i riksgäldskontorets stat bestämda belopp;

2:o) att inom riksgäldskontorets kansli må inrättas en notarietjänst med de för andra lönegraden i nämnda stat bestämda avlöningsförmåner;

3:o) att inom riksgäldskontorets kameralbyrå må inrättas två nya ordinarie tjänster, varav en i andra lönegraden (förste bokhållare) och en i första lönegraden.

graden (kammarskrivare) samt inom revisionsbyrån en ny tjänst i första lönegraden (kammarskrivare);

4:o) att å riksgäldskontorets stat må uppföras fem nya kvinnliga biträdesbefattningar, av vilka en av högre grad och fyra av lägre grad;

5:o) att avlöningen för sekreterartjänsten ävensom för de ovan omförmälda nya tjänsterna och kvinnliga biträdesbefattningarna må utgå från och med den 1 januari 1920 och från samma tidpunkt uppföras i riksgäldskontorets avlöningsstat;

B. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att för tiden från och med den 1 juli 1919 till samma års slut inom kameralbyrån därstädes förordna en tjänsteman i andra graden mot en avlöning, icke överstigande vad enligt gällande stat tillkommer en motsvarande befattningshavare;

C. medgiva,

1:o) att innehavaren av den nuvarande registrators- och kanslisttjänsten H. N. Ekedahl må berättigas att omedelbart efter det han tillträtt befattningen såsom sekreterare uppbära ett ålderstillägg inom tredje lönegraden i avlöningsstaten för riksgäldskontoret;

2:o) att fru Selma Strömbom, född Vesterlund, må, därest hon befordras till kvinnligt biträde av högre grad, berättigas att såsom personligt lönetillägg uppbära skillnaden mellan hennes nuvarande årsarvode, 2,600 kronor, och det avlöningsbelopp, som enligt avlöningsstaten utgår till kvinnligt biträde av nämnda grad samt

D. besluta,

att mom. d) i § 32 avdelning 2 i riksgäldskontorets reglemente må erhålla följande ändrade lydelse:

»till arvoden åt extra ordinarie tjänstemän och vaktmästare i riksgäldskontoret samt till belöning för extra arbeten inom kontoret äga fullmäktige att använda ett förslagsanslag av 60,000 kronor för år.»

Stockholm den 13 maj 1919.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Wickman, Roos, Enhörning, Hedenström,*
och *Modig* samt

av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Bögren, Jonsson* i Gumboda, *Edbom, Borggren, Lindvall*. och *Bäcklund*.

Reservationer

av herrar *Kristensson* och *Edbom*, vilka anført följande:

»Enligt fullmäktiges i riksgäldskontoret av utskottets majoritet tillstyrkta förslag skulle personalen å riksgäldskontorets kansliavdelning komma att bestå av en tjänsteman i 4:e graden, en i 3:e graden och en i 2:a graden jämte ett kvinnligt biträde i högsta lönegraden. Denna organisation innebär, att den förutvarande tjänsten i 2:a graden uppflyttas till 3:e graden och en ny tjänst tillkommer i 2:a graden.

Då vi emellertid ansett, att å en sådan avdelning åtskilliga göromål torde vara av beskaffenhet att kunna utföras av en tjänsteman i 1:a graden, och då förutom de två tjänstemännen i 4:e och 3:e graden inom avdelningen även förste deputeraden bland fullmäktige i riksgäldskontoret är juridiskt utbildad, har synts oss skäl föreligga att i stället för den föreslagna tjänsten i 2:a graden inrättas en tjänst i 1:a graden på förordnande tillsvidare, vilken, om så visar sig erforderligt, framdeles må kunna uppflyttas i 2:a graden.

Med avseende å nuvarande innehavaren av 2:a gradstjänsten å avdelningen, vilken tjänst enligt förslaget skulle förvandlas till en 3:e gradstjänst, har utskottets majoritet tillstyrkt, att han skulle omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i 3:e graden.

Ett beslut i denna riktning synes oss stå i strid mot eljest tillämpad praxis, och då den avlöningsförbättring, som kommer ifrågasvarande befattningshavare till del genom uppflyttningen i högre grad, synts oss för närvarande tillräcklig, särskilt med hänsyn därtill, att han å den nya 3:e gradstjänsten skulle bibehålla sina nuvarande göromål, hava vi icke kunnat biträda förslaget om rätt för ifrågasvarande tjänsteman att omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i 3:e graden.

På grund av vad sålunda anförts lå vi hemställa,

a) att riksdagen, med bifall till vad utskottet i övrigt hemställt, må besluta att i stället för den föreslagna nya tjänsten i 2:a graden å riksgäldskontorets kansliavdelning inrättas en ny tjänst i 1:a graden på förordnande tills vidare, samt

b) att förslaget, i vad det avser rätt för den nuvarande innehavaren av 2:a gradstjänsten å riksgäldskontorets kansliavdelning att vid uppflyttning i 3:e graden omedelbart komma i åtnjutande av ett ålders-tillägg i denna grad, icke må av riksdagen bifallas» samt

av herr *Gustafsson* i Örebro, vilken förklarar sig instämma i omförmälda reservation, såvitt angår det under a) framställda yrkandet.